

1. Гетьман В.І. Рекреаційна діяльність у межах природо-заповідного фонду// Заповідна справа в Україні/ Під загальною редакцією М.Д. Гродзинського і МП. Стеценка. - К.: Географіка, 2003. - С. 162-175.
2. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу. – Навчальний посібник. – К.: Альтерпрес, 2004. - 192 с.
3. Дмитрук О.Ю., Дмитрук С.В. Екотуризм: Навч. посіб. – К.: Альтерпрес, 2009. – С. 74-85.
4. Храбовченко В.В. Экологический туризм: Учеб.-метод. пособ. – М.: Финансы и статистика, 2003. – С 23-33.
5. Чижова В.П. Критерии выбора маршрута // Тропа в гармонии с природой: Сборник российского и зарубежного опыта по созданию экологических троп. М.: «Р. Валент», 2007. С. 11-14.
6. Чижова В.П. Рекреационный ландшафт как объект экологического образования // Туризм и рекреация: фундаментальные и прикладные исследования. Труды IV междунар. научно-практ. конференции. МГУ, географ. ф-т. 24-25 апр. 2008 г. М.: «Диалог культур». 2009. С.102-106.

УДК 910.2

Сандо Л.В.

ПІШОХІДНА ОГЛЯДОВА ЕКСКУРСІЇ «ПРОГУЛЯНКА ПО «НОВІЙ БУДОВІ»

Історія екскурсійної справи в Україні налічує понад 200 років. Екскурсія будується з використанням заздалегідь відібраних об'єктів, які знаходяться в природних умовах, і відбувається під керівництвом кваліфікованого спеціаліста-екскурсовода відповідно до завчасно визначеної тематики. Створення нової екскурсії — це завжди досить складний та напружений процес, який може тривати від кількох місяців до року. Київ має великий історико-культурний, природно - ресурсний потенціал для створення цікавої та захоплюючої екскурсії.

Ключеві слова: туристсько-рекреаційний, історико-культурний потенціал Києва, станції метро, «Прогулянка по Новій Будові»

История экскурсионного дела в Украине насчитывает более 200 лет. Экскурсия строится с использованием предварительно отобранных объектов, находящихся в естественных условиях, и происходит под руководством квалифицированного специалиста-экскурсовода согласно заранее определенной тематике. Создание новой экскурсии - это всегда достаточно сложный и напряженный процесс, который может длиться от нескольких месяцев до года. Киев имеет большой историко-культурный, природно - ресурсный потенциал для создания интересной и увлекательной экскурсии.

Ключевые слова: туристско-рекреационный, историко-культурный потенциал Киева, станции метро, «Прогулка по «Новому Сооружению»».

History excursion business in Ukraine has more than 200 years. Excursion is based on use pre-selected objects that are in vivo, and is led by a qualified guide, according to predetermined topics. Create a new tour this is always very difficult and stressful process that can last from several months to a year. Kyiv has great historical and cultural, natural - resource potential to create interesting and exciting excursions.

Key words: tourism and recreation, historic and cultural potential of Kyiv, Metro, «Walk on the Nova Budova»

Актуальність дослідження. Розвиток туризму і, зокрема, екскурсійної справи є стимулом розвитку інших секторів економіки (у тому числі транспорту, торгівлі, музейної справи та інших), сприяє

створенню значної кількості робочих місць, збільшенню бази оподаткування і надходжень до міського та районних бюджетів.

На сьогодні вивчення туристсько-екскурсійної діяльності є особливо актуальним. Туризм і екскурсії в цілому є галуззю економіки, що дозволяє при порівняно невеликих капіталовкладеннях забезпечити економічно рентабельне використання «місцевих ресурсів» – історико-культурної спадщини, традицій, природи. Тому для Києва правомірним є вибір туризму і екскурсійної діяльності як пріоритетного напрямку розвитку народногосподарського комплексу. Особливо зараз перед чемпіонатом Європи з футболу. В зв'язку з цим Україна повинна задушно прийняти велику кількість іноземних фанатів та туристів. У Києві, як у столиці, буде зосереджений найбільший потік туристів. Однак Київ має потужний туристко-екскурсійний потенціал і зможе з гідністю зустріти іноземців.

Мета статті. Розкриття потенційних можливостей екскурсійної справи для покращання іміджу міста Києва, як історичного, культурного, освітнього та гостинного центру.

В межах статті *об'єктом* дослідження виступає потенціал міста на *предмет* використання в організації тематичних екскурсій.

До основних завдань відносимо повну розробку окремого екскурсійного маршруту «Прогулянка по «Новій Будові».

Викладення основного матеріалу. Екскурсія являє собою цілеспрямований, наочний процес пізнання навколишнього середовища. Цей процес будується з використанням заздалегідь відібраних об'єктів, які знаходяться в природних умовах, і відбувається під керівництвом кваліфікованого спеціаліста-екскурсовода відповідно до завчасно визначеної тематики.

Як процес пізнання навколишнього світу, його предметів, властивостей і відношень, екскурсія спирається на дві форми пізнання: чуттєве і логічне (мислення).

В ході екскурсійного процесу екскурсовод допомагає екскурсантам побачити об'єкти, на основі яких розкривається тема (перше завдання), почути про ці об'єкти необхідну інформацію (друге завдання), відчутти велич подвигу, значення історичної події (третє завдання), оволодіти практичними навичками самостійного спостереження і аналізу екскурсійних об'єктів (четверте завдання). У рішенні останньої задачі велике місце займає формування уміння бачити.

Що стосується якби мовити «ресурсів» екскурсії, то до них відносяться об'єкти що можуть бути:

- пам'ятні місця, пов'язані з історичними подіями в житті нашого народу, розвитком суспільства і держави;
- будівлі і споруди, меморіальні пам'ятники, пов'язані з життям і діяльністю видатних особистостей, твори архітектури і містобудування, житлові і громадські будівлі, будівлі промислових підприємств, інженерні споруди (фортеці, мости, башти), мавзолеї, будівлі культурного призначення і інші споруди;

- природні об'єкти – ліси, гаї, парки, річки, озера, ставки, заповідники і заповідники, а також окремі дерева, реліктові рослини і др.;
- експозиції державних і народних музеїв, картинних галерей, постійних і тимчасових виставок;
- пам'ятники археології – городища, стародавні стоянки, поселення, кургани з похованнями, земляні вали, дороги, гірські вироблення, загороди, святилища, канали і др.;
- пам'ятники мистецтва – витвори образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва, скульптура, садово-паркове та ін. мистецтво

Київ має достатню кількість «ресурсів» екскурсії завдяки вигідному економіко-географічному розташуванню. Близькість до Дніпра - головній водній артерії міста. Через Київ проходять найважливіші залізничні, автомобільні магістралі та повітряні траси країни, що є надзвичайно важливим для розвитку та інтенсифікації зовнішньоекономічних та культурних зв'язків міста.

Розташований на межі двох природо-кліматичних зон – Полісся та Лісостепу – м. Київ має достатній природно-ресурсний, туристсько-рекреаційний потенціал.

Слід зазначити, що Київ має один з найбільших у країні історико-культурних центрів. На території Києва розташовано 2148 пам'яток історії та культури. Серед них – 39 міжнародного значення, у т. ч. збудовані у XI - XII ст. Софійський собор та комплекс споруд Києво-Печерського національного історико-культурного заповідника, які внесені до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. До реєстру національного культурного надбання включено 380 пам'яток архітектури, 23 пам'ятки археології, 25 пам'яток історії і 9 пам'яток монументального мистецтва.

У місті зосереджені 32 музеї (з-понад 2 млн. експонатів), 33 театри та студії, 53 культові споруди, 141 бібліотека, 52 кіноустановки, 19 концертних організацій і самостійних музичних колективів, цирк та ін.

У межах Києва формуються великі території масового відпочинку, які представлені 16 парками культури та відпочинку, 67 парками відпочинку. Спеціалізовані центри-парки, внесені до складу місць масового відпочинку, 3 ботанічні сади, зоопарк, НК «Експоцентр України», Музей народної архітектури і побуту, ділянка для гольф-клубу в урочищі Оболонь, зони історично-культурних заповідників, зокрема Феофанія, Пирогово-Китаєво.

Київ має цінні курортологічні ресурси, що зумовило розвиток двох кліматичних курортів загальнодержавного значення: Пуща-Водиця (13,3 тис. місць) та Конча-Заспа (14,7 тис. місць). Мережа санаторних закладів Києва представлена 46 об'єктами. Загальна місткість закладів курортного лікування складає близько 10,2 тис. місць, площа – 382,8 га. Кількість дитячих оздоровчих закладів, що розташовані у місті, становить 237, де можуть відпочивати понад 40 тис. дітей.

Мережа закладів відпочинку (з урахуванням тих, що функціонують періодично) включає 40 будинків та пансіонів, 30 оздоровчих таборів, 30

водноспортивних і веслувальних баз, 13 спортивно-риболовецьких баз. Загальна місткість закладів відпочинку (без спортивних баз) становить 16,0 тис. місць (територія 798,3 га).

Все вище перераховане є основою розвитку екскурсійної справи у межах міста. І повинне бути поштовхом для розробки все нових екскурсійних маршрутів.

На сьогодні фахівцями туристичної галузі у Києві в рамках підготовки до Євро-2012 розроблено 134 тематичні екскурсійні міські та заміські маршрути: 74 пішохідні (з них 55 музейних), 54 автобусні та 6 теплохідних. Їх наочна конкретність, емоційний вплив на туристів та екскурсантів роблять екскурсію ефективною формою популяризації та пропаганди історико-красознавчих знань, національно-культурної спадщини, вигідно вирізняють її з-поміж інших форм пізнавально-просвітницької роботи.

Можна зазначити, що на даний момент підготовка до чемпіонату йде повним ходом: реставруються пам'ятки культури, розробляються нові екскурсійні маршрути, появляються близько 25 інформаційних центрів для допомоги іноземцям, будують автомагістралі, з'являються все більше і більше готелів та закладів відпочинку, відкриваються нові торговельні центри, будуються нові мости, прокладаються більше станцій метро для зручності туристів та екскурсантів.

Ні для кого не секрет, що на сьогодні Київський метрополітен – є найшвидшим та найзручнішим видом суспільного транспорту. І безперечно буде вигравати серед інших видів транспорту частотою користування іноземцями. Тільки після того як будуть розроблятися екскурсійні маршрути відносно станцій метро. Адже це зручно, швидко та дешево. Саме тому був створений екскурсійний проект «Київ – by Metro». А мною було визначено, що під час проведення чемпіонату Європи з футболу однією з найбільш відвідуваних станцій метро іноземними та вітчизняними туристами буде станція «Олімпійська».

Назва екскурсії – «Прогулянка по Новій Будові».

Екскурсія розрахована на будь-яку вікову групу екскурсантів, а також як на іноземного туриста так і на вітчизняного. За формою проведення являється пішохідною оглядовою екскурсією. Тривалість екскурсії – 2 академічні години. Відстань – 2.5 км. Зміст екскурсії складає ознайомлення з історією та сучасним соціально-економічним розвитком, культурною спадщиною Києва.

Як кожна оглядова екскурсія ця екскурсія є політематичною.

Основними темами є:

1. Історія міста.
2. Соціально-економічний розвиток міста на сучасному етапі:
 - 2.1. Наука.
 - 2.2. Освіта.
 - 2.3. Культура.
 - 2.4. Фізична культура та спорт.

2.5. Дозвілля.

3. Культурно-мистецьке життя міста.

А основними формами подачі матеріалу є:

1. Сюжетна розповідь.

2. Історичні портрети (характери).

3. Огляд історичної та сучасної міської забудови, визначних архітектурних пам'яток, мальовничих краєвидів, паркових ландшафтів.

Метою екскурсії є територіальне орієнтування відносно станції метро Олімпійської та ознайомлення іноземних екскурсантів з усіма цікавими об'єктами поблизу станції та територіальне орієнтування відносно Олімпійської, яка знаходиться біля Олімпійського стадіону - головного стадіону Києва, а також створення позитивного іміджу України та її столиці серед іноземних гостей. А для вітчизняних екскурсантів - розширення кругозору, пізнання нового про вже всім відомі туристичні об'єкти та виховання патріотичних почуттів. Вибір об'єктів відбувався за їх місцезнаходженням відносно станції метро Олімпійської. Всього в цій екскурсії представлено 10 об'єктів, різних за архітектурними стилями, за роками виникнення, але всіх їх пов'язує близькість до станції метро Олімпійська, яка буде однією з найбільш відвідуваних в період футбольних матчів під час Євро-2012. Вивчення екскурсійних об'єктів відбувалося за допомогою всесвітньої паутини, сайтів історії Києва, різних брошур, журналів та звичайно під час наочного огляду та складання маршруту екскурсії.

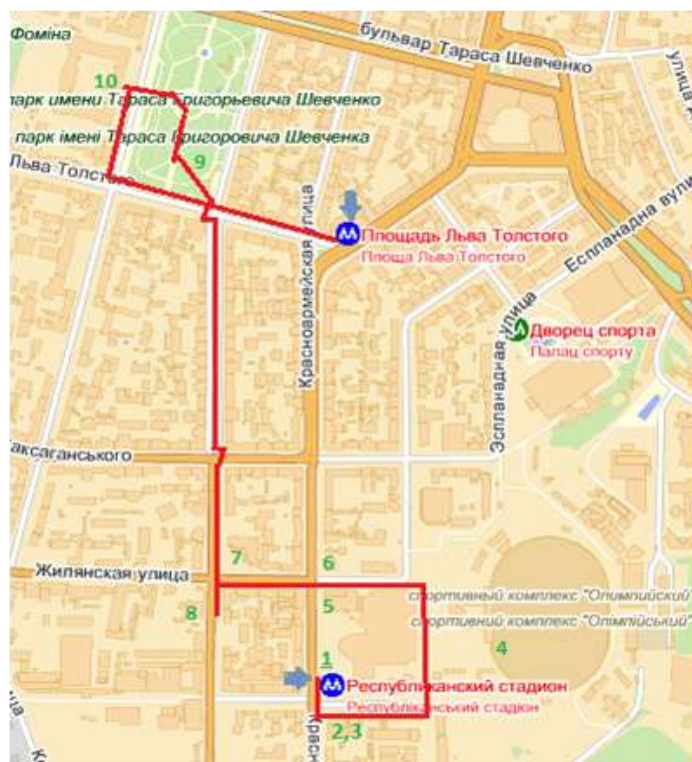
До «портфеля екскурсовода» входять фотознімки об'єктів до їх знищення або реставрації, тобто минулий вигляд, а також портрети видатних осіб, які вклали свій внесок в той чи інший об'єкт, а також можуть входити і паспорти об'єктів.

Маршрут екскурсії: Червоноармійська, 53 – станція метро Олімпійська (15хв.), вул. Фізкультури, 3/57 – Планетарій, Атмосфера 360° (10-15 хв.), вул. Фізкультури, 55 – НСК Олімпійський (20 хв.), вул. Жилянська, 3/53 – Київський національний академічний театр оперетти (10 хв.), вул. Жилянська, 51 – Троїцька церква (5хв.), вул. Жилянська, 14 – Конституційний Суд України (5 хв.), вул. Горького, 44 – Прибутковий дім (5 хв.), вул. Терещенківська, 24 – парк імені Тараса Шевченка (10хв.), вул. Володимирська, 64 – Київський національний університет ім. Тараса Шевченка (15 хв). Для забезпечення гарантовано високої якості екскурсії необхідно досягти створення в групі екскурсантів атмосфери взаємної доброзичливості. Неприпустимо зверхне ставлення до них з боку екскурсовода.

Дисципліни бажано досягти чіткою та своєчасною інформацією відносно:

- графіка руху;
- правил поведінки, при цьому особливу увагу звертати на дотримання протипожежної безпеки, правил дорожнього руху, матеріальної відповідальності екскурсантів;

- правил поведінки у громадських місцях.

Умовні позначення:

1-10 – об'єкти екскурсії;

— - маршрут;

- початкова точка;

- кінцева точка маршруту

Рис.1 Схема екскурсійного маршруту

Екскурсивод зобов'язаний бути ввічливим. Всі його дії мають бути спрямовані на досягнення мети екскурсії та задоволення інтересів екскурсантів.

Висновки. Отже, столиця має значний туристсько-екскурсійний потенціал, що має вирішальну роль у сучасній практиці екскурсійної справи. Київ може повністю задовольнити потреби населення в екскурсійному обслуговуванні. Для іноземних екскурсантів необхідно розробляти нові екскурсійні маршрути: легші для сприйняття та неважкі у орієнтуванні на місцевості. Мною була розроблена екскурсія «Прогулянка по Новій Будові», яка показує можливість використання методів та прийомів на практиці. Та яка буде орієнтуючою та довідковою для іноземців.

1. Бабарицька В., Короткова А., Малиновська О. Екскурсознавство і музеєзнавство: Навчальний посібник. –К.: Альтерпрес, 2007. -464 с;

2. Емельянов Б.В. Экскурсоведение: Учебник. – 5-е изд. – М.: Советский спорт, 2004. – 216 с.

3. <http://www.oldkyiv.org.ua/> - Сайт історії Києва;

4. <http://interesniy-kiev.livejournal.com/2683013.html> - Интересный Киев.